



PAJALA KOMMUN  
Plan- och miljöenheten

UTLÅTANDE EFTER UTSTÄLLNING  
BILAGA

**Utlåtande efter utställning**

**Översiktsplan för Pajala kommun  
med tillhörande  
miljökonsekvensbeskrivning**



## Innehåll

A. UTSTÄLLNINGSPROCESS .....	3
B. INKOMNA YTTRANDEN .....	3
C. UTSTÄLLNINGSYTTRANDEN – SAMMANFATTNING .....	3
1. Länsstyrelsen, yttrandet redovisas i sin helhet .....	4
2. SGI Statens geotekniska institut .....	8
3. Trafikverket .....	8
4. Vattenfall Eldistribution .....	8
5. Förvarsmakten .....	9
6. SGU, Sveriges geologiska undersökning .....	9
7. Skogsstyrelsen .....	9
8. Transport styrelsen .....	11
9. Kiruna kommun .....	11
10. Gällivare kommun .....	12
11. Övertorneå kommun .....	12
12. Lapplands förbund, Finland .....	13
13. Kolari kommun .....	13
14. Mona Kumpula .....	14
D. SAMRÅD ENLIGT DIREKTIV 2001/42/EG, SEA-DIREKTIVET .....	14
1. Miljöministeriet, Finland .....	15
2. Närings-, trafik- och miljöcentral i Lappland, NTM-centralen .....	15
3. Lapplands förbund .....	16



## A. UTSTÄLLNINGSPROCESS

Utställningshandlingarna har varit utställda för granskning under tiden 4 mars 2009 t.o.m. 4 maj 2010 på följande ställen: kommunkontoret i Pajala samt biblioteken i Pajala, Tarendö, Korpilombolo och Junosuando.

Utställningshandlingar har också skickats till berörda kommuner, myndigheter och organisationer för synpunkter.

### Samråd enligt direktiv 2001/42/EG, SEA-direktivet

Samråd i ett gränsöverskridande sammanhang angående miljökonsekvensbeskrivning för Pajala kommuns översiktsplan, enligt direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. Samrådet påbörjades 2010-01-20, efter samrådstiden som avslutades 2010-01-11.

Yttrandena berör samrådshandlingen och finns att läsa i sin helhet på plan- och miljökontoret.

Sammanfattade yttranden med kommentarer redovisas efter C. Utställningsyttranden -sammanfattning

## B. INKOMNA YTTRANDEN

1. Länsstyrelsen
2. SGI, Statens geotekniska institut
3. Trafikverket
4. Vattenfall Eldistribution
5. Förvarsmakten
6. SGU, Sveriges geologiska undersökning
7. Skogsstyrelsen
8. Transport styrelsen
9. Kiruna kommun
10. Gällivare kommun
11. Övertorneå kommun
12. Lapplands förbund, Finland
13. Kolari kommun, samrådsyttrande inkommet efter samrådstidens utgång
14. Mona Kumpula

## C. UTSTÄLLNINGSYTTRANDEN – SAMMANFATTNING

Yttrandena redovisas sammanfattade nedan och kommenteras av *kommunen*. De finns att läsa i sin helhet på plan- och miljökontoret.



## 1. Länsstyrelsen, yttrandet redovisas i sin helhet

Ett förslag till översiktsplan för Pajala kommun har ställts ut för granskning mellan 4 mars – 4 maj 2010. Under utställningstiden ska länsstyrelsen, enligt 4 kap. 9 § plan och bygglagen, avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.
3. Redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Detta yttrande behandlar i första hand dessa fem aspekter på planförslaget men innehåller även några övriga synpunkter.

Planförslaget har varit ute på samråd mellan den 18 november 2009 t.o.m. den 11 januari 2010. Länsstyrelsen yttrade sig över förslaget den 8 februari 2010.

### Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen ser sitt granskningsyttrande som en del i många pågående processer där fördjupningar av översiktsplanen är ytterligare ett sätt att precisera innehållet och beskriva konsekvenser av den kommundäckande översiktsplanen.

#### 1. Riksintressen

Länsstyrelsen anser att kraven på redovisningen av riksintressen i huvudsak tillgodosetts genom att de finns redovisade som planeringsunderlag. Översiktsplanen bör däremot innehålla en tydligare redovisning i text avseende kommunens syn på riksintressenas betydelse som planeringsunderlag för användningen av mark- och vatten samt hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

Länsstyrelsen anser liksom Trafikverket att redovisningen av riksintresse för järnväg mellan Kaunisvaara mot Finland skall begränsas till den i mars 2010 beslutade utredningskorridoren. Kommunen bör även ta bort utredningskorridoren mot Kolari på plankartan.

#### **Kommentar:**

*Text och plankarta ses över och justeras.*

#### 2. Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen kan i dagsläget ej se att förslaget kan medverka till att någon miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken avseende luft överträds. Länsstyrelsen kan dock inte med utgångspunkt från utställningsversionen av översiktsplanen avgöra om en miljökvalitetsnorm för någon vattenförekomst kan komma att överskridas. Sannolikheten för ett sådant överskridande bedömer Länsstyrelsen som störst inom utvecklingszonen för gruvverksamhet.



**Kommentar:**

*Illustrationen av den zon där framtida förändringar kan förväntas är inte att likställas med föreslagen markanvändning i plankartan. Översiktsplanen ska aktualiseras varje mandatperiod och då kan föreslagen markanvändning ändras. Verksamheter med stor omgivningspåverkan prövas också i tillståndsprocesser och/eller planläggning, i de processerna hanteras också konsekvenser för miljö och miljö kvalitetsnormer.*

Länsstyrelsen har dock förbisett att under samråd tiden uppmärksamma kommunen om att belysa planförslaget s konsekvenser för miljö kvalitetsnormen, fisk- och musselvatten enligt förordning (2001:554). Kalixälven omfattas av förordningen enligt Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2002:6). Kommunen bör innan antagandet av planen uppmärksamma ovanstående miljö kvalitetsnorm i planeringsunderlaget och eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormen.

**Kommentar:**

*Översiktsplanen bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormen för fisk- och musselvatten enligt förordning 2001:554. Det enda norrbottniska vattenområde som finns upptaget i Naturvårdsverkets förteckning över sådana vatten (NFS 2002:6) är Kalixälven genom biflödena Kaitumälven och Ängesån. Dessa utgör vattendrag som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla livskraftiga fiskbestånd i enlighet med fiskvattendirektivet (78/659/EEG), dock ligger inget av dessa biflöden inom Pajala kommun.*

Kommunen har gjort en bra ansats för att hantera miljö kvalitetsnormerna för vatten i planbeskrivning och i miljö konsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen vill dock rekommendera kommunen att göra en lista med de sjöar och vattendrag som inte uppnår god ekologisk och kemisk status med en beskrivning av vilken påverkan som gör att dessa vattenförekomster endast uppnår otillfredsställande eller måttlig status. En sådan redovisning kommer att underlätta för kommunen i kommande planeringssituationer och t.ex. vid bygglovgivning.

**Kommentar:**

*Informationen om status för sjöar och vattendrag uppdateras kontinuerligt, i text hänvisas till hemsida med aktuell information.*

### 3. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

I förslaget till översiktsplan redovisas inte några områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Kommunen har påbörjat ett arbete med ett tillägg till denna översiktsplan som avser en sådan redovisning.

### 4. Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser med utgångspunkt från översiktsplanens innehåll att det ur ett planeringsperspektiv finns ett stort behov kommunal samverkan med angränsande kommuner i den fortsatta översiktliga planeringen. En förändrad arbetsmarknad, utbyggnaden av infrastruktur, vindkraftsutbyggnad, mineralutvinning och utveckling av turismen längs älvdalarna är förändringar av betydelse för angränsande kommuner. Det kommer sannolikt finnas behov av samordning och samarbete för att skapa så många positiva effekter som möjligt av de nya förutsättningar som en kommande gruvbrytning i Pajala kommun kan komma att innebära.



### 5. Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen bedömer att med utgångspunkt i dagens kunskapsläge och ur ett begränsat tidsperspektiv med avseende på klimatförändringarna att planförslaget inte får några negativa konsekvenser med avseende på hälsa och säkerhet. Länsstyrelsen anser dock att Pajala kommun i fortsatta planprocesser bör väga in vad nytt kunskapsunderlag avseende konsekvenser av klimatförändringar kan komma att innebära för hälsa och säkerhet. I det sammanhanget och i fortsättningen, bör kommunen uppmärksamma skyddet av dricksvattentäkter med avseende på föroreningsrisker och uppmärksamma dricksvattenresurserna i den översiktliga markanvändningsplaneringen

Det är positivt att kommunen översiktligt beskriver hur man tänker arbeta med och hantera risker och problem som berör ras, skred och erosion i översiktsplanens MKB. Dessa ställningstaganden bör även arbetas in i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen rekommenderar även kommunen att göra en samlad kartredovisning av samtliga kända miljö- och riskfaktorer. Det är ett underlag som är av stor betydelse eftersom att det är viktiga faktorer vid beslut om framtida markanvändning.

***Kommentar:***

*Arbetet med vattentäkter kommer att pågå i fortsatta planprocesser. Riskanalys över ras och skred kommer att arbetas in i planförslaget.*

### Övrigt

Flertalet av länsstyrelsens synpunkter i samrådsyttrandet har beaktats men en del av synpunkterna kvarstår. Pajala kommun hänvisar i planförslaget och kommentarerna till kommande planering genom fördjupningar och tillägg där vissa av Länsstyrelsens frågeställningar skall hanteras. Länsstyrelsen väljer att inte återupprepa alla kvarstående synpunkter. Om kommunen vill kan kvarstående synpunkter behandlas genom ett muntligt samråd inför antagandet av översiktsplanen.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att inarbeta de förslag till åtgärder och ställningstaganden som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen i planbeskrivningen. Det skulle innebära en ökad tydlighet att få en så sammanhållen redovisning som möjligt.

Plankartorna har förbättrats sedan samrådsskedet medan kartorna i planbeskrivningen fortfarande är otydliga. Länsstyrelsen anser även att kartorna både i MKB:n och planbeskrivningen bör kompletteras med de nya miljöerna i det reviderade kulturmiljöprogrammet.

***Kommentar:***

*Planbeskrivningen kompletteras med text från MKB och de nya miljöerna i det reviderade kulturmiljöprogrammet.*



*Under utställningstiden har sju yttranden inkommit från statliga myndigheter. Länsstyrelsen kommenterar delar av vissa av yttrandena och bifogar en kopia av dem.*

Skogsstyrelsen konstaterar att många intressen berör skogsmarken och att det finns behov av en fördjupad planering för att förebygga intressekonflikter. Ett exempel på bättre detaljeringsnivå skulle för rennäringen vara renbruksplaner.

Trafikverket meddelar att Banverket i mars 2010 beslutat att alternativet för järnvägen som skall gå till Finland skall utredas vidare för Åkesjokisualternativet. Trafikverket rekommenderar kommunen att ta bort Kolarikorridoren och att kvarvarande korridor är av riksintresse för kommunikationer enligt Miljöbalken, 3 kap 8 §. Det pågår ingen förstudie för ny väg mellan Kaunisvaara och Åkesjokisuu. Däremot ser trafikverket över möjligheten att göra en förbifart förbi Aareavaara i samband med upprustningen av väg 880. Planeringen av bron till Finland görs med utgångspunkt från en kombinerad väg och järnvägsbro. Trafikverket kommer att se över behovet av en eventuell komplettering av vägnäten i Kaunisvaaraområdet föranlett av gruvetableringen.

SGU anser att kommunen bör i översiktsplanen redovisa geologisk underlagsinformation som är av betydelse för den framtida mark- och vattenanvändningen samt lokaliseringen av leverantörer av ballast m.m. vidare anser SGU att markområden av vikt för framtida och nutida vattenförsörjning skall tas hänsyn till.

SGI återupprepar sina rekommendationer om att områden med risker för översvämning bör beskrivas närmare och hur det påverkar markanvändningen. Likaså rekommenderar SGI kommunen att redovisa områden med pågående erosion och risk för erosion samt områden med risk för ras och skred. SGI lyfter även fram sin tidigare rekommendation att planen bör innehålla strategier och riktlinjer för hur geotekniska riskfaktorer ska klarläggas vid framtida detaljplanering i områden med risker eller oklara förhållanden.

Transportstyrelsen/luftfartsavdelningen vill att översiktsplanen kompletteras med att enligt Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2008:479) ska alla föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och, i förekommande fall, hur föremålet ska markeras.

### Miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen har reviderat miljökonsekvensbeskrivningen sedan samrådet. Länsstyrelsen är dock tveksam till bedömningen att översiktsplanen endast får måttliga konsekvenser för den biologiska mångfalden trots att planen t.ex. inom utvecklingszonen för gruvnäring innebär mycket stora förändringar för landskapet ur många aspekter.

### Samråd och beslut

Samråd har skett med Skogsstyrelsen, Vattenfall Eldistribution, Trafikverket, SGU, SGI, Transportstyrelsen/luftfartsavdelningen och Försvarsmakten.

Beslut om detta yttrande har fattats av länsarkitekt Björn Adolfson efter föredragning av planarkitekt Mats Sjöberg. I den slutliga utformningen av yttrandet har företrädare för



länsstyrelsens enheter för kulturmiljö, landsbygd, miljöskydd, naturvård och krishantering, tillväxt och kommunikationer, naturresurs- och rennäring deltagit samt Vattenmyndigheten.

## 2. SGI Statens geotekniska institut

### Synpunkter:

SGI framförde i samrådsskedet att risker för översvämning bör beskrivas närmare med vilka områden som kan påverkas och som kan begränsa markanvändningen. SGI rekommenderade vidare att områden med pågående erosion och områden med förutsättningar för erosion sammanställs liksom områden där risk för ras och skred kan finnas. En samlad kartredovisning av samtliga miljö- och riskfaktorer i översiktsplanen rekommenderades eftersom dessa faktorer är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av framtida markanvändning. Vidare föreslog vi att planförslaget kompletteras med strategier och riktlinjer för hur geotekniska riskfaktorer ska klarläggas vid framtida detaljplanering eller bygglov inom områden med risker eller oklara förhållanden.

Dessa synpunkter kvarstår fortfarande och SGI föreslår att handlingarna kompletteras med dessa förhållanden.

### **Kommentar:**

*Kommunen står kvar vid sitt svar från samrådsredogörelsen: "Effekter av förväntade klimatförändringar är något som Pajala kommun kommer att arbeta vidare med inom den fortsatta markanvändningsplaneringen bl a inom ramen för de fördjupade översiktsplaner som avses att utarbetas de närmaste åren.*

*För närvarande pågår en regional översvämningsskartering för Torneälv som kommer att avslutas under 2011 och presenteras under 2012. Till nästa översyn av översiktsplanen och i kommande arbete med fördjupade översiktplaner och nya detaljplaner kommer kommunen att använda dessa nya skarteringar och redovisar hur risker för översvämning, ras och skred kan komma att påverka markanvändningsplaneringen. Fram till dess kommer förhållandena att undersökas i samband med eventuella exploateringar."*

## 3. Trafikverket

### Synpunkter:

Banverket har tillsammans med Northland Resources Inc. och finska Trafikverket genomfört en förstudie av en järnvägsanslutning från blivande gruvområde i Pajala kommun till befintligt finskt järnvägsnät. De alternativ som behandlas i förstudien har vägt mot varandra med avseende på funktion, kostnad, samhällsekonomisk nytta samt påverkan på hälsa och miljö. Sammantaget har alternativet mot Äkäsjokisuu bedömts vara det mest fördelaktiga. Banverket har i mars 2010 beslutat att projektet ska drivas vidare och att förstudiens alternativ Äkäsjokisuu ska ligga till grund för den fortsatta planeringen. Med anledning av detta rekommenderas att kommunen tar bort Kolarikorridoren i förslaget till översiktsplan. Kvarvarande järnvägskorridor (Äkäsjokisuu) är av riksintresse för kommunikationer enligt miljöbalken (3 kap 8§).

I inledningen på sidan 13 nämns att Vägverket arbetar med en förstudie för ny väg mellan Kaunisvaara och Äkäsjokisuu. Vi vill klargöra att det inte görs en förstudie. I samband med upprustningen av väg 880 till en belagd BK1 väg under 2012 ser





Trafikverket över möjligheten att göra en förbifart Aareavaara i syfte att leda den ökade tunga trafiken förbi byn. I den process som Trafikverket driver med syfte att tillskapa en järnvägsförbindelse mellan Kaunisvaara och den finska järnvägen arbetar vi med att möjliggöra en kombinerad väg/järnvägsbro på sträckan.

Trafikverket kommer att se över behovet av en eventuell komplettering av vägnäten i Kaunisvaaraområdet föranlett av gruvetableringen.

**Kommentar:**

*Text och karta justeras enligt information ovan.*

#### **4. Vattenfall Eldistribution**

**Synpunkter:**

Vattenfall har i områdeskoncessionen inom Pajala kommun vilket visas som tjock blå heldragen linje i bifogad karta. Kartan visar också vattenfalls befintliga högspänningsnät inom översiktsplanen. Som innehavare av områdeskoncessionen åligger det vattenfall att försörja alla slutkunder med el inom området.

Vid framtida planering och byggnation skall hänsyn tas till elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter. Enligt dess skall exempelvis säkerhetsavståndet till byggnad från spänningsförande ledare vara minst 6 meter från yttersta fasen för en 40 kV ledning och minst 10 meter för en 130 kV ledning.

Om det behövs någon förändring på Vattenfalls anläggningar står exploitören för kostnaden. Beträffande elektromagnetiska fält finns inga fastställda gränsvärden utan en försiktighet bör tillämpas av exploitören och kommun vid uppförande av ny bebyggelse nära våra befintliga kraftledningar.

**Kommentar:**

*Synpunkterna är noterade.*

#### **5. Förvarsmakten**

**Synpunkter:**

Förvarsmaktens högkvarter har meddelat att de har inte att erinra mot det utställda förslaget till översiktsplan. Tidigare tveksamheter till redovisade vindkraftsområden finns inte kvar sedan kommunen reviderat förslaget efter samrådsskedet

#### **6. SGU, Sveriges geologiska undersökning**

**Synpunkter:**

SGU konstaterar att försörjningen av grus och krossberg samt naturgrusfrågan fortfarande får mycket lite utrymme i översiktsplanen. En orsak till detta är troligen att naturgrusleveranserna inom Pajala kommun är mycket ringa, 6 640 ton d.v.s. ca 6 procent av de totala ballastleveranserna (SGU:s grusdatabas). I Norrbottens län togs 2008 ut ca 954 000 ton naturgrus (Grus, sand och krossberg – Produktion och tillgångar 2008 SGU 2009:3). Det regionala målet att minska användningen av naturgrus ner till 900 000 ton/år, vilket nämns i översiktsplanen, är följaktligen på god väg att uppnås. Någon plan för hur detta ska uppnås eller hur man kommer att beakta en



framtida möjlig ökande efterfrågan på ballastmaterial ges dock inte. Den framtida tillståndsgivning av naturgrustäkter kommer att bli restriktiv och enbart tillåtas då naturgruset för de tänkta användningsområdena inte går att ersätta med ett material som är tekniskt möjligt att framställa och ekonomiskt rimligt att använda.

Det är mot denna bakgrund viktigt att kommunernas översiktsplaner innehåller geologisk underlagsinformation som utgör beslutsstöd vid behandlandet av den framtida mark- och vattenanvändningen.

- För att översiktsplanen ska kunna ge vägledning i försörjningsfrågan bör det i underlagsmaterialet redovisas var aktiva täkter (berg-, morän- och grustäkter) finns. Om möjligt bör även en redovisning av uttagna mängder och vilka användningsområden som man levererat till finnas med.
- Förutom de företag som levererar ballast bör också betongtillverkares och andra specialsandsanvändares lokalisering framgå.
- Berggrundens lämplighet för användning som ballast liksom naturgrusförekomster bör redovisas och vägas in i den framtida markanvändningen.
- Det finns ett särskilt intresse att ange områden för särskild ballastråvara (kvartsit, porfyr, sandsten, specialsand m.fl.) och att få kunskap om berggrundens lämplighet som helkrossad ballast till betong då detta enligt miljöbalken är avgörande för om en naturgrustäkt ska få komma till stånd.

SGU konstaterar att frågor om radon nu behandlas på ett utmärkt sätt i planhandlingarna genom de kompletteringar som gjorts efter samrådet.

#### Grundvatten

SGU ser positivt på att frågor som rör skyddet av vattentäkter har lyfts fram i utställningshandlingarna. SGU vill dock återigen trycka på vikten av att kommunen i markanvändningsplaneringen tar hänsyn till de markområden som är av vikt för såväl nutida som framtida vattenförsörjning. Vidare anser SGU att det är betydelsefullt att kommunen arbetar aktivt med frågor som rör den enskilda vattenförsörjningen. Planen berör de kvalitetsproblem som många gånger förekommer vid enskild vattenförsörjning men saknar konkreta åtgärder. SGU rekommenderar att kommunen uppmanar till provtagning och analysering av vatten från enskilda brunnar. Analysresultaten skulle utgöra ett bra underlag för den kommunala planeringen.

#### **Kommentar:**

*Pajala kommun har i dagsläget ingen grushushållningsplan eller motsvarande dokument. Orsaken därtill är att den täktverksamhet som förekommit i kommunen ansetts som volymmässigt ringa och att det därför inte ansetts behövas.*

*Bedömningen är att det idag inom kommunen finns tillståndsgivna volymer som väl kan antas svara mot aktuell förbrukning samt att det inom gruvbrytningen kommer att tillskapas stora mängder "gråberg" som kommer att ge ett mycket stort överskott på krossberg även om den totala förbrukningen genom t ex olika infrastrukturprojekt ökar kraftigt. Utifrån detta är bedömningen att antalet täkttillstånd inom några år endast kommer att vara en bråkdel av dagens. Grus- morän- och sandtäkter fasas för närvarande ut till stor del, till förmån för bergtäkter, något som också är i linje med de regionala och nationella målen. Planhandlingarna kompletteras med en karta som redovisar de 16 täkter som har tillstånd.*



## 7. Skogsstyrelsen

### Synpunkter:

Efter att ha tagit del av det reviderade materialet med de förändringar och tillägg som gjorts efter samrådsrundorna kan det konstateras att det finns många intressen på våra marker med olika krav och önskemål. Det kan vara allt från privatpersoner till de stora markanvändarna och vidare till områden av riksintressen och sedan till områden av allmänt intresse. Alla dessa vill och bör kunna påverka markanvändningen. Skogsbruk som är en av de absolut viktigaste näringarna i kommunen verkar hamna lite i skymundan i denna plan. Skogsbruket bedrivs över hela kommunen och det är väl den näring som kan beröras av alla de andra markanvändarna och vice versa. Noteras bör att Pajala kommun under de senaste åren haft de högsta avverkningsnivåerna i länet på både privatskog och storskogsbruk.

Skogsstyrelsen anser därför att de många, ibland vitt skilda markanvändningsintressen som finns, bör om möjligt kunna detaljplaneras på ett bättre sätt än vad som görs i en översiktsplan. Det kan vara bra att på de sätt förebygga framtida ev. "konfliktområden". I denna handling är mycket väldigt översiktligt och stora områden är inritade för de olika intressena.

Ett exempel på en bättre detaljnivå kan vara att en stor areell näring som exempelvis rennäringsupprättar sk. renbruksplaner som redan gjorts av flera samebyar i landet. I dessa planer görs en beteslandsindelning enligt vedertagna normer. Markerna delas in fem olika beteslandstyper: betestrakter, kärnområden, nyckelområden lågutnyttjade områden och slutligen åtgärdsområden. Detta skulle ge ett mycket bättre planeringsunderlag för framtiden.

Miljökonsekvensbeskrivningen har på ett mycket tydligt och bra sätt lyft fram och visat på både det positiva med en ökad utbyggnad av gruvnäringen samt belyst även de olägenheter som kan uppstå med anledning av detta. Samt även presenterat åtgärder på viktiga sätt Ni vill minimera dessa olägenheter för samtliga ingrepp för alla berörda.

Översiktsplanen har också fångat upp de viktigaste miljömålen samt även de delar som rör den kommunala verksamheten. De allmänna intressena har fått en bra nulägesbeskrivning av läget idag.

Skogsstyrelsen har inget mer att invända mot eller ytterligare kommentarer med anledning förslaget på översiktsplanen eller den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen.

### **Kommentar:**

*Den fortsatta planeringen i form av fördjupade översiktsplaner kommer att redovisa en bättre detaljnivå på rennärings och skogsbruket.*

## 8. Transport styrelsen

### Synpunkt:

Transportstyrelsen, Luftfartsavdelningen har tagit del av förslaget och konstaterar att våra synpunkter om skyddsområden runt Pajala-Ylläs har arbetats in i planen. Önskvärt vore att innebörden av nedanstående text om markering av höga byggnader framgick av planen. Vi har i övrigt inget att invända mot planen.



### **Markering av byggnader, master och andra föremål**

Den 1 oktober 2008 trädde Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål (LFS 2008:47) i kraft.

Enligt de nya föreskrifterna ska alla föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och, i förekommande fall, hur föremålet ska markeras.

### **Övrigt**

Blankett för hindermarkering, föreskrift (LFS 2008:47), samt ytterligare information om luftfartens intressen i den fysiska planeringen finns tillgängligt på adressen: [www.transportstyrelsen.se](http://www.transportstyrelsen.se) under rubriken Luftfart, bebyggelse och flyg. BCL-F 2.2 finns under rubriken Regler för luftfart, Författningar för luftfart, LFS 1997:49.

#### ***Kommentar:***

*Plantext kompletteras enligt information ovan.*

## **9. Kiruna kommun**

### **Synpunkter:**

Kiruna kommun har yttrat sig under samrådet och har inga ytterligare synpunkter.

## **10. Gällivare kommun**

### **Synpunkter:**

Gällivare kommuns utredningsområden för vindkraft sammanfaller med de områden som är redovisade i ÖP:n. En fortsatt samverkan kring vindkraftplanering är av stort värde. Både för besöksnäringen, lokalbefolkningen och rennäringen är ett sammanhängande nät av skoterleder med god kvalitet en viktig fråga. Därför bör en fortsatt samverkan ske även inom detta område.

Naturreservatet Tunturit är beläget både i Pajala och Gällivare kommun. Enligt länsstyrelsens reservatplan kan ytterligare reservat bildas som är belägna i båda kommunerna. Likaså kan olika former av biotopskydd sträcka sig över kommungränsen. Med anledning av detta bör en fortsatt samverkan ske kring reservats- och Natura 2000 frågor.

Väg 394, sträckan 394, Tarendö – Gällivare, förbinder våra kommuner och är enligt vår bedömning en viktig kommunikationsled, med bla regional busstrafik. Med tanke på den utveckling som sker inom näringslivet i båda våra kommuner kommer sannolikt vägens betydelse att öka. Detta medför ytterligare intressen att samverka kring.

Även om ingen av våra samebyar har renskötselområden som sträcker sig över kommungränsen kan rennäringens intressen beröra båda kommunerna. Därför kan det finnas anledning att fortsätta samverka kring dessa frågor.



**Kommentar:**

*Pajala kommun har en påbörjad dialog med Gällivare angående vindkraft och kommer också att kontakta kommunen i övriga frågor.*

## 11. Övertorneå kommun

**Synpunkter:**

Övertorneå kommun har inga invändningar till föreslagen översiktsplan för Pajala kommun.

## 12. Lapplands förbund, Finland

**Synpunkt:**

Lapplands förbund har gett sina synpunkter också på samrådshandlingen och hänvisar till yttrandet 2010.01.18. Såsom också då, anser Lapplands förbund, att planbeskrivningen ger en mycket bra och omfattande bild om planeringsbetingelserna och förhållandena i Pajala. Beskrivningen har ett stort informationsvärde.

Planbeteckningarna är tydligt redovisade. Själva kartan är mycket översiktlig och tappar därmed en hel del av informationen. Kartan slutar helt vid finska gränsen och gränspassager är inte redovisade. Eftersom behovet för markplaneringen i huvudsak beror på de nya gruvområdena och infrastrukturåtgärderna i samband med dessa, borde den motsvarande situationen på den finska sidan utförligare redovisas. Likaväl plankartan på den finska sidan, var nya gruvor, planerade väg- och järnvägsförbindelser samt övrig markanvändning är redovisade, vore bra att ses tillsammans med de svenska planbeteckningarna. Först då åskådliggörs planeringshelheten runt gruvprojektet i regionen.

Planering pågår samtidigt på flera olika fält. Enligt den senaste uppfattningen väljs den norra trafikkorridoren (Huukki-Åkasjokisuu) för vidare utredning. Därmed kunde väl den södra korridoren (Kolari) tas bort från planen. Områden för gruvnäring är i planen ganska grovt redovisade. Förhållandet till bebyggelsen vid Kaunisvaara väcker frågan för mera detaljerad redovisning. Behovet att förstärka elförsörjningen i området tas fram i beskrivningen. Kanske vore det bra att redovisa också i plankartan de möjliga kraftledningarna som behövs, speciellt om det kan gälla Finland. I stort saknas ett avsnitt i beskrivningen och en mera detaljerad temakarta, som beskriver helheten i planeringen av markanvändning på bägge sidor av riksgränsen.

Lapplands förbund anser också, att miljökonsekvensbeskrivningen borde kompletteras med de gränsöverskridande konsekvenserna. Bäst vore att i ett särskilt avsnitt behandla och konstatera de konsekvenser, som är relevanta i detta översiktliga planeringsskede och ur markanvändnings- och plansynpunkt sett.

**Kommentar:**

*Plankartan kommer att revideras utifrån nya uppgifter om trafikkorridoren. Pajala kommun har påbörjat ett arbete med en fördjupad översiktsplan för gruvområdet och ett tematiskt tillägg för strandnära bebyggelse. I det arbetet kommer också gränsöverskridande frågeställningar och finsk planering att behandlas mer ingående.*



### 13. Kolari kommun

Yttrande daterat 16/2 2010: att Pajala kommun uppmärksammar i ÖP den eventuellt kommande gruvverksamhetens gränsöverskridande verksamheter exempelvis väg, järnväg och energibehovet exempelvis i Kolari och Äkäsjokisuu samt eventuellt genomförande av gemensamt avloppssystem över gränserna vid Kolari eller Kelloniemi, samt reservera i ÖP de gränsöverskridande officiella skoterleder. Vidare önskas att i ÖP:n reservera övergångsmöjlighet för fotgängare och cykeltrafik med en så kallade hängbromodell vid Lappea by under barmarkstiden samt reservera nuvarande övergångar för isvägar.

**Kommentar:**

*Pajala kommun tar del av synpunkterna och kommer att ta hänsyn till dessa i det fortsatta planeringsarbetet.*

### 14. Mona Kumpula

**Synpunkter:**

Är emot en låsning av området från Aareavaara mot Junosuando, d v s den röda korridoren mot kommungränsen i kartan. Tycker att Pajala Kommun ska hålla öppet en korridor genom Tarendö mot Gällivare, för en eventuell fortsättning på järnvägen som planeras till Finland.

Eftersom järnvägen nu är beslutad, skall den i klartext ska ingå i MKB:n, och då även med alternativet enligt ovan.

Anser att Pajala Kommun inte ska anta en ny Översiktsplan enbart utifrån gruvsatsningen, samt att jag anser att MKB:n är bristfällig.

Det ska i klartext framgå att Banverkets båda norra korridorer genom Aareavaara bymarker är av riksintresse enligt Miljöbalkens 3 kap 8 §. Detta är viktigt eftersom järnvägen kan komma att prövas mot andra riksintressen enligt 10 §.

Hävdar även att Muonio Samebys renskötselområde i Tapuliområdet med dess flyttled enligt lag ska skyddas av Miljöbalkens 4 kap 1 §.

**Kommentarer:**

*Om det med den röda korridoren menas den utvecklingszon som redovisas på sidan 140 i utställningshandlingen så ska den inte tolkas som en låsning, tvärt om som ett område där det kan finnas förutsättningar för bland annat ny infrastruktur i framtiden.*

*Riksintressen kommer att revideras utifrån trafikverkets rekommendationer.*

*Kommunen är enligt Plan- och bygglagen, PBL, skyldig att se över sin översiktsplan varje mandatperiod, det vill säga vart fjärde år. Pajala kommuns senaste översiktsplan är från 1992 och arbetet med en ny översiktsplan hade påbörjats före beslutet om ny satsning på gruvverksamhet.*

*Pajala kommun anser att sannolikheten för att en ny gruva öppnas är så stor att översiktsplanen ska utgå från ny gruvbrytning som en viktig planeringsförutsättning.*

*På sidan 51 i utställningshandlingen står: "Ett område som är av riksintresse för rennäringen skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Ett antal områden har utpekats som riksintresse för rennäringen i Pajala. Hit hör svåra passager, områden för*



*rastbeten, flyttleder och kärnområden." Områdena redovisas på karta sidan 54 och också som informationskarta till plankartan. Om rennäringens intressen hotas av gruvnäringen ska det också behandlas i tillståndsprocessen för gruvan.*

## D. SAMRÅD ENLIGT DIREKTIV 2001/42/EG, SEA-DIREKTIVET

### 1. Miljöministeriet, Finland

**Synpunkt:**

Miljöministeriet bekräftar att Naturvårdsverkets underrättelse om Pajala kommuns översiktsplan har mottagits och skickats vidare till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland (NTM-centralen). NTM-centralen har på begäran av miljöministeriet informerat myndigheterna och allmänheten och gett dem möjlighet att yttra sig om översiktsplanen för Pajala och om dess konsekvenser.

Närings-, trafik och miljöcentralen har sänt in sitt utlåtande. NTM-centralen anser det nödvändigt att den deltar i utarbetandet av översiktsplanen för Pajala kommun. De viktigaste frågorna med tanke på gränsöverskridande konsekvenserna är järnvägen från Pajala till Finland (bullret och vibrationerna från den tunga trafiken samt de olägenheter och hinder den medför) och bron över älven (konsekvenserna för vattenmiljön). Det är viktigt att bedömningen av konsekvenser för älven och dess närområde i översiktsplanen görs för älven i sin helhet, utan att skilja åt den finska och den svenska sidan. Det centrala är att man värnar om landskapet, naturförhållandena och kulturmiljöerna samt beaktar boendetrivseln. (Inofficiell översättning av NMT-centralens utlåtande som bilaga.)

Närings-, trafik och miljöcentralen har också sänt in utlåtanden av Muonio kommun och Lapplands förbund. Muonio kommun meddelar att kommunen vill delta i planläggningen. Översiktsplanen medför de största konsekvenser på den finska sidan av gränsen till Kolari kommun och södra delar av Muonio kommun. Kommunstyrelsen betonar den regionala betydelsen av landsvägen som leder från Pajala till Kolari och vidare till de norra delarna av kommunen. Lapplands förbund hänvisar till sitt tidigare utlåtande till Pajala kommun och konstaterar att det är viktigt att de finska parterna kan delta direkt i planläggningen på lokal och regional nivå.

**Kommentar:**

*Pajala kommun har fortsatt samråda med Lapplands förbund och Muonio, Kolari och Pello kommuner genom att beakta deras samrådsyttranden i utarbetandet av utställningshandlingen. Utställningshandlingen har sedan skickats på samråd till ovan nämnda. Genom ett beklagligt förbiseende har utställningshandlingarna inte förrän nyligen skickats direkt till NTM-centralen.*

*Pajala kommun har påbörjat ett arbete med en fördjupad översiktsplan för gruvområdet och ett tematiskt tillägg för strandnära bebyggelse. I det arbetet kommer också gränsöverskridande frågeställningar och finsk planering att behandlas mer ingående.*

### 2. Närings-, trafik- och miljöcentral i Lappland, NTM-centralen

**Synpunkt:**

Även om översiktsplanen inte är juridiskt bindande när det gäller myndigheternas åtgärder ger dokumentet starka riktlinjer vid placeringen av funktioner som kräver tillstånd. Att förstärka näringslivet i Pajala kommun och göra det mångsidigare stöder även sysselsättningen i kommunerna



på den finska sidan. Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral anser det nödvändigt att den deltar i utarbetandet av översiktsplanen för Pajala kommun.

Den fråga i översiktsplanen för Pajala kommun som har störst betydelse med tanke på effekterna på den finska sidan är den järnväg som planerats från gruvområdet i Sahavaara-Tapulivuoma-Kaunisvaara till den finska sidan. Merparten av järnvägen går på den svenska sidan och anslutningen till järnvägen i Finland kan enligt förslaget genomföras på två ställen. De negativa konsekvenserna av den nya järnvägen hänförs sig således huvudsakligen till Pajala kommun. Därför är det viktigt att de sammanlagda konsekvenserna av den nya järnvägen bedöms vid förfarandena på den svenska sidan. Den mest betydande konsekvensen bedöms vara bullret och vibrationerna från den tunga trafiken samt de olägenheter och hinder den medför. Konsekvenserna för vattenmiljön hänförs sig för Finlands del huvudsakligen till de konsekvenser som bron medför.

Enligt materialet hör hela Torneå-Muonioälven till ett utvecklingsområde som är viktigt för turismen. Älven och dess strandområden är viktiga även i Finland. Följaktligen är det viktigt att bedömningen av konsekvenser för älven och dess närområde i översiktsplanen görs för älven i sin helhet, utan att skilja åt den finska och den svenska sidan. Det centrala är att man bevarar förutsättningarna för turism och fritidsfiske och att man värnar om landskapet, naturförhållandena och kulturmiljöerna samt beaktar boendetrivseln.

Däremot förefaller utredningsområdena för vindkraft inte ligga så nära gränsen att projekten skulle medföra några större konsekvenser på den finska sidan. Elöverföringen i anslutning till byggandet av vindparker ingår inte i det material som presenteras. Om det i planerna för kraftledningarna ingår alternativ om att även dra dem på den finska sidan bör en bedömning av deras miljökonsekvenser göras, framför allt som alternativjämförelse beträffande konsekvenserna för gränsövergångsstället, men även för den finska sidan. Anslutningspunkterna till det finska elnätet är bl.a. beroende av spänningen i kraftledningarna.

**Kommentar:**

*Konsekvenserna av en ny järnväg hanteras till stor del i den planering som Trafikverket, tidigare Banverket, gör i samverkan med Finska Trafikverket. För järnvägen finns en pågående samverkansprocess med regelbundna möten mellan bland andra Pajala kommun, svenska och finska trafikverken, Northland Resources, Nordkalk, NTM-centralen, Kolari kommun, Lapplands förbund, Norrbottens Länssyttelse.*

*I den kommunala planeringen kommer järnvägens konsekvenser att hanteras framförallt i arbetet med den fördjupade översiktsplanen för gruvområdet. Det arbetet har påbörjats under våren. I fördjupningen kommer de gränsöverskridande frågeställningarna och samrådsförfarandet att vara prioriterade uppgifter.*

*Pajala kommun har också påbörjat arbetet med ett tematiskt tillägg som hanterar strandnära byggande. I det arbetet kommer också Torneå-Muonioälven och gränsöverskridande frågeställningar att hanteras.*

### **3. Lapplands förbund**

I Pajala och Kolari kommuner är omfattande gruvprojekt samt planering av järn- och landsvägar i anslutning till dem aktuella. I fråga om gruvorna i Pajala har förfarandena vid miljökonsekvensbedömning genomförts stegvis och hittills har Finland anmält sitt intresse för att delta i dessa förfaranden.

Gruvprojekten förutsätter även granskning på generalplansnivå i både Pajala och Kolari. Gruvområdena, väg- och broförbindelse över gränserna, natur- och kulturarvsvärdena samt





PAJALA KOMMUN  
Plan- och miljöenheten

UTLÅTANDE EFTER UTSTÄLLNING  
BILAGA

möjligheten att skapa en gemensam pendlingsregion förutsätter att översiktsplaneringen harmoniseras på bägge sidor av gränsälven.

Lapplands förbund anser att ett nära planeringssamarbete är det bästa förfarandet för att uppnå det målet.

***Kommentar:***

*Pajala kommun avser att fördjupa samverkansprocesserna i den fortsatta planeringen.*